

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 13 mars 1928 kl. 1 e. m.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 2, i anledning av väckt motion, II: 80, angående ändring i gällande föreskrift om grunderna för pålysning av husförhör eller för-skrivning.

I en inom andra kammaren väckt och till andra kammarens första tillfälliga utskott för förberedande behandling hänvisad motion, nr 80, hava herrar Hallén och Strindlund hemställt, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i kungl. förordningen angående kyrkoböckers förande den 3 december 1915, att pålysning om husförhör eller för-skrivning skall ske enligt samma grunder, som gälla för kungörande av kyrkostämma.

Enligt nu gällande förordning angående kyrkoböckers förande av den 3 december 1915 34 § 1 mom. skall församlingsboken årligen av pastor, på landsbygden efter den 1 november och i stad efter den 8 oktober, särskilt för mantals-skrivningen rättas och kompletteras vid husförhör eller för-skrivningar. Enligt 2 mom. samma paragraf åligger det varje fastighetsägare eller den hans egen-dom brukar eller förestår att för upplysningars meddelande, efter därom av pastor gjord pålysning, vid husförhör eller för-skrivning själv vara tillstädes eller ock, i händelse av förfall, låta ingiva förteckning, utvisande de i hans hus eller på hans ägor boende personers namn, födelseår och födelsedag samt befattning. Försummar någon att fullgöra denna uppgiftsplikt, äger pastor, enligt 35 § av samma förordning, avfordra den försumlige erforderlig uppgift genom vederbörande krono- eller stadsbetjänt, vilken verkställer infordrandet och därför av den försumlige undfår gottgörelse med fem kronor för varje förrättning. Uti de i frågor om kyrkobokföring av pastor meddelade beslut och vidtagna åtgärder äger enligt 45 § samma förordning envar, vars rätt därav beröres, ävensom vederbörande församling eller kommun söka ändring genom besvär.

I nu förevarande motion erkännes stadgandet om fastighetsägares uppgiftsplikt vara nödvändigt för kyrkobokföringens handhavande, och bestämmelsen om påföljd vid utebliven uppgiftslämning anses icke kunna undvaras, men då underlåtenhet i detta avseende ofta kan bero på bristande kunskap om tid och plats för husförhör eller för-skrivning och uttagande av gottgörelse av den försumlige vid sådant förhållande måste uppfattas såsom en orättvisa, förmenas

husförhör eller för-skrivning böra på ett mera effektivt sätt kungöras, varför med avseende å pålysning av sådan förrättning föreslås liknande bestämmelser som de, vilka gälla för kungörande av kyrkostämma.

Enligt kyrkobokföringsförordningens ordalydelse behöver husförhör eller för-skrivning endast pålysas, d. v. s. kungöras från predikstolen. På många håll måste en sådan pålysning numera anses otillfredsställande, och det är därför ej ovanligt, att husförhör eller för-skrivning redan nu kungöres på samma sätt som kyrkostämma. Pastor, såsom den för kyrkobokföringen ansvarige, bör vara särskilt intresserad för att sådana föranstaltningar vidtagas, varigenom de förberedande åtgärderna för kyrkobokföringen bliva så effektiva och tillförlitliga som möjligt. Såsom en yttersta åtgärd har han möjlighet att genom krono- eller stadsbetjänt infordra erforderlig felande uppgift av försumlig fastighetsägare, men givetvis bör denna utväg anlitas endast vid verklig försummelse och icke ifrågakomma i fall, där det kan förutsättas, att fastighetsägare på grund av bristfällig pålysning saknat kännedom om husförhör eller för-skrivning. Såvitt utskottet kunnat utröna, tillämpas i allmänhet kyrkobokföringsförordningen på detta sätt, och anlitan av kronobetjäning för infordrande av erforderlig uppgift och uttagande av gottgörelse härför torde sålunda vara sällsynt.

Första förutsättningen för att husförhör eller för-skrivning skall kunna motsvara sitt syfte att till mantalsskrivningen förmedla rättelser och komplettering av församlingsboken är, att förrättningen kungöres på sådant sätt, att den bringas till församlingens kännedom. Skulle denna regel åsidosättas, äger församlingen möjlighet att genom beslut å kyrkostämma föranstalta om att dylik förrättning varder på ett tillfredsställande sätt kungjord. I sådant fall blir pastor skyldig att ställa sig stämmans beslut till efterrättelse. Där pålysning från predikstolen anses otillfredsställande, äger alltså en förefintlig majoritet rättsmedel i sin hand att om så skulle vara erforderligt trygga ett effektivt kungörande av husförhör eller för-skrivning, och att för övriga fall genom författningsändring fastslå den ordning, som av motionärerna påyrkas, synes icke ändamålsenligt eller erforderligt.

Utskottet vill slutligen erinra om att frågan angående ändring i gällande föreskrift om grunderna för pålysning av husförhör eller för-skrivning står i samband med frågan om vidtagande av åtgärder för en effektiv personalbokföring i riket. Denna fråga har genom vid årets riksdag väckta motioner, I: 237 och II: 407, varit underställd riksdagens prövning och har redan förfallit genom första kammarens beslut att icke vidtaga någon åtgärd med anledning av motionen. Detta första kammarens avslagsbeslut motiverades av att 1924 års uppbördssakkunniga verkställt utredning rörande omläggning av den civila folkbokföringen och att de sakkunnigas betänkande enligt uppgift i årets riksdagsberättelse antages kunna avlämnas under år 1928. Enligt vad första kammarens andra tillfälliga utskott, som till förberedande behandling förehaft motionen I: 237, anfört i sitt över nämnda motion avgivna utlåtande nr 1, läser

de sakkunnigas förslag beträffande folkbokföringens omläggning bliva av ganska genomgripande natur och uppgives kunna åstadkomma ökad effektivitet hos folkbokföringen ej blott med hänsyn till skatteuppbörden utan jämväl å andra områden, där en effektiv folkbokföring är av vikt. Vid sådant förhållande fann första kammaren ej skäl att nu begära en utredning rörande åtgärder i syfte att ernå en effektivare personalbokföring i riket, och vid anförda förhållande finner utskottet ej heller skäl vara förebragta att nu, innan den verkställda utredningen av sakkunniga framlagts, begära en detaljförändring i kyrkobokföringsförordningen, så mycket mindre som man torde kunna förvänta, att det av motionärerna framförda förslaget om ändrade grunder för pålysning av husförhör eller för-skrivning, i den mån det efter närmare prövning kan visas vara betingat av något allmänt behov, skall av uppbördssakkunniga upptagas i ett större sammanhang.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motion II:80 ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 mars 1928.

På utskottets vägnar:

ANDERS OLSSON.

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar *Olsson* i Mora, *Holmdahl*,³³ *Mogård*, *Gardell* i Stenstu, *Mårtenson*, fru *Vessman*, herrar *Göranson*,* *Frost*,* *Mosesson** och *Lundqvist* i Baggarbo.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.